

Maakuntahallitus	§ 39	13.03.2018
Maakuntahallitus	§ 114	21.05.2018

Maakunnan väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) asettamisen valmistelu

28/00.00.00/2018

MHS 13.03.2018 § 39

Tiivistelmä

Uudenmaan liiton tulee ns. voimaanpanolain perusteella käynnistää maakunnalle toimintoja luovuttavien organisaatioiden kanssa neuvottelut maakunnan väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) nimeämiseksi. Maakuntahallitus päättää neuvottelujen käynnistämisestä ja valtuuttaa maakuntajohtajan johtamaan niitä. Neuvottelutuloksen perusteella maakuntahallitus asettaa VATE:n tai se toteaa, ettei neuvotteluissa ole päästy tulokseen. Maakuntahallituksella ei ole asiassa omaa harkintavaltaa. Mikäli VATE:tä ei aseteta kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, siirtyy toimivalta valtioneuvostolle.

Asian yksityiskohtainen selostus

Eduskunnan käsittelyssä olevan maakuntalain mukaiset maakunnat on tarkoitus perustaa ns. voimaanpanolailta hallituksen aikataulun mukaan kesäkuussa 2018. Maakunnan väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) tulee asettaa kuukauden kuluessa voimaanpanolain voimaantulosta, muutoin toimivalta siirtyy valtioneuvostolle. Uudenmaan liiton johdolla Uusimaa2019 - hankkeessa tapahtuva nykyinen esivalmisteluvaihe jatkuu, kunnes lainsäädäntö tulee voimaan ja VATE aloittaa työnsä.

VATE:n asettamisen edellytykset

Seuraavien tahojen on voimaanpanolain 6 §:n mukaisesti sovittava välittömästi lain voimaantulua väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) kokoonpanosta:

1. maakunnan liiton,
2. kuntien,
3. perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueiden,
4. sairaanhoitopiirin,
5. erityishuoltopiirin,
6. pelastuslaitoksen,
7. elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja
8. työ- ja elinkeinotoimiston

Voimaanpanolain 6 § mukaan maakunnan liitto johtaa VATE:n nimeämiseksi alueella käytäviä sopimusneuvotteluja. Maakunnan liiton hallitus myös asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen neuvottelussa sovitun mukaisesti, mutta se ei voi käyttää asiassa omaa harkintavaltaa. Se joko toteaa syntyneen neuvotteluratkaisun ja asettaa VATE:n sen mukaisesti tai se toteaa, ettei neuvottelussa ole saavutettu tulosta.

Maakuntahallituksen VATE:n asettamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Asettamisesta on lisäksi ilmoitettava valtiovarainministeriölle. Mikäli neuvottelutulosta ei saavuteta kuukauden kuluttua lain voimaantulosta, siirtyy VATE:n asettaminen valtioneuvostolle, jolle valtiovarainministeriö tekee esityksen.

VATE:n jäsenet on valittava edellä mainittujen organisaatioiden viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Lisäksi tulee ottaa huomioon tasa-arvolain säännökset. Maakuntavalmistelun näkökulmasta olisi eduksi, jos jäsenet edustaisivat tulevan maakunnan toiminnan keskeisiä osaamisalueita.

VATE:n tehtävät ja asema

VATE:n tehtävänä on päättää maakunnan loppuvuoden 2018 sekä vuoden 2019 talousarvioista sekä valmistella maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat siihen saakka, kunnes vaaleilla valittu maakuntavaltuusto ja -hallitus ovat aloittaneet toimintansa. Jos maakuntavaalit pidetään hallituksen aikataulun mukaan 28.10.2018, alkaa maakuntavaltuuston toimikausi 1.1.2019 ja kestää 31.5.2021 saakka.

Lainsäätäjän tarkoitus on, että VATE:n jäsenet pysyvät edelleen nykyisten työnantajinsa palveluksessa, mutta käyttävät itsenäistä toimivaltaa maakunnan asioita hoitaessaan, eivätkä toimi nykyisten työnantajinsa edunvalvojina.

Koska VATE koostuu vain viranhaltijoista, se ei hoida tehtäviä, jotka edellyttävät poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa tai sitovat maakuntaa pitkäaikaisesti. Siksi VATE voi ottaa henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen maakuntaan siten, että määräaika päättyy viimeistään 31.12.2019. Se voi tehdä maakuntaa sitovia muita sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään 31.12.2020.

Koska VATE:n toimikaudella valmistellaan esityksiä, jotka tulevat aikanaan tulevan maakunnan poliittisesti päätettäväksi, olisi luontevaa Uudellamaallakin sopia valmistelun poliittisesta ohjaamisesta. Koska maakunnasta muodostuu itsenäinen juridinen toimija omalla Y-tunnuksella, on kuitenkin VATE:lla itsellään yksinomainen toimivalta päättää mahdollisesta epävirallisesta poliittisesta ohjauksesta. Lisäksi voimaanpanolain voimaantulo ja VATE:n toiminnan käynnistyminen lakkauttaa kaikki Uusimaa2019 -hankkeessa toimivat maakuntavalmisteluelimet ja muun Uudenmaan liiton kautta tapahtuvan toiminnan lukuunottamatta kuukauden siirtymäaikaa, jolloin Uudenmaan liitto siirtää maakunnalle sen toimintaan tarvittavat sopimukset ja muut toiminnan edellytykset. Asiasta tehdään erillinen esitys.

Neuvottelujen käynnistäminen VATE:n nimeämiseksi

Edellä mainitun voimaanpanolain 6 § mukaisesti Uudenmaan liiton tulee käynnistää neuvottelut VATE:n nimeämiseksi Uudenmaan maakunnan osalta. Maakuntahallitus päättää neuvottelujen käynnistämisestä. VATE:n jäsenten nimeämisen lisäksi asettamisessa on syytä määrätä

- jäsenten lukumäärästä; kaikilla jäsenillä tulee olla henkilökohtaiset varajäsenet
- puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta
- pääsihteeristä
- kokoontumisaikataulusta ja

- valmistelun poliittiseen johtamiseen liittyvistä järjestelymahdollisuuksista, jotta VATE:n toiminta voi käynnistyä mahdollisimman pikaisesti.

Neuvottelussa tulee ottaa kantaa ehdolla oleviin henkilöihin sekä heidän riittävään substanssiasiantuntemukseensa.

VATE:n toimikausi määräytyy edellä mainittujen edellytysten mukaisesti voimaanpanolain voimaantulosta maakunnan poliittisen päätöksenteon käynnistymiseen saakka.

Tarkoituksenmukaista on, että maakuntajohtaja johtaa neuvotteluprosessia yhteistyössä muutosjohtajien kanssa maakuntahallituksen lähetekeskustelun pohjalta.

Tavoitteena on maakuntahallituksen johdolla muodostaa kokonaisratkaisu huhtikuun loppuun mennessä siten, että maakuntahallitus voi 21.5.2018 pidettävässä kokouksessaan alustavasti todeta VATE:tä koskevan neuvottelutuloksen syntyneen.

Asian taustat

Edellinen maakuntahallitus käynnisti väliaikaisen valmistelutoimielimen nimeämiseksi tarvittavat neuvottelut loppukeväästä 2017, mutta ne jäivät kesken, koska hallituksen aikataulumuutoksen johdosta tarvittavat lait eivät tulleet voimaan 1.7.2017 lukien, eikä valmistelutoimielintä siten ollut mahdollista asettaa.

Maakuntajohtajan ehdotus:

- Maakuntahallitus päättää yllä selostusosassa mainituin perusteluin
- velvoittaa maakuntajohtajan käynnistämään neuvottelut väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) nimeämiseksi ja päättämään neuvotteluiden kulusta yhteistyössä muutosjohtajien kanssa
 - tuoda alustavan neuvottelutuloksen maakuntahallituksen kokoukseen 21.5.2018.

Vastuujohtaja ja valmistelija:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Päätös:

- Maakuntahallitus päätti yllä selostusosassa mainituin perusteluin**
- **velvoittaa maakuntajohtajan käynnistämään neuvottelut väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) nimeämiseksi ja päättämään neuvotteluiden kulusta yhteistyössä muutosjohtajien kanssa**
 - **tuoda alustavan neuvottelutuloksen maakuntahallituksen kokoukseen 21.5.2018.**

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

MHS 21.05.2018 § 114

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle tuodaan tiedoksi Uudenmaan maakunta- ja soteuudistuksen väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) asettamista koskevien neuvottelujen tuloksena VATE:n alustava kokoonpano. Alustava kokoonpano lähetetään voimaannpanolaisissa mainituille neuvotteluosapuolille hyväksymistä varten. Niiden on ilmoitettava 13.6.2018 mennessä Uudenmaan liitolle, mikäli ne eivät hyväksy saavutettua neuvotteluratkaisua. Maakuntajohtaja tuo VATE:n asettamisen valmistelua koskevan tilanteen tiedoksi seuraavaan maakuntahallituksen kokoukseen 4.6.2018.

Asian yksityiskohtainen selostus

Maakuntahallitus päätti 13.03.2018 § 39 velvoittaa maakuntajohtajan käymään neuvottelut väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) nimeämiseksi Uudellemaalle sekä tuomaan alustavan neuvottelutuloksen maakuntahallituksen kokoukseen 21.5.2018.

- **Neuvottelujen käyminen**

Hallituksen lakiesitykseen (HE 15/2017) sisältyvän ns. voimaannpanolain mukaisia maakunnalle toimintoja luovuttavia organisaatioita on pyydetty toimittamaan esityksensä VATE:n mies- ja naisehdokkaaksi maakuntajohtajalle. Kuntien kanssa neuvotteluja on käyty alueittain kuntajohtajien kokouksessa 28.3.2018 sovitun mukaisesti. Pääkaupunkiseudun osalta neuvotteluja on käyty kuntien johtavien virkamiesten kanssa. Lisäksi maakuntajohtaja on käynyt neuvotteluja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sekä Uudenmaan ELY:n ja TE-keskuksen edustajien kanssa. Uudenmaan neljän pelastuslaitoksen edustajien kanssa ei ole käyty erillisiä neuvotteluja perustuen siihen, että neuvottelut käydään vastuukuntien kanssa. Eteva kuntayhtymä on kirjallisesti ilmoittanut, että se esittää itselleen varsinaisen jäsenen paikkaa ja Kärkulla samkommunille varajäsenyyttä.

Neuvottelujen perusteella maakuntajohtajan varamies tuo maakuntahallituksen tiedoksi alustavan VATE:n kokoonpanon. Siihen sisältyy 12 jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä sekä esittelijä. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirillä sekä Helsingin kaupungilla on kaksi jäsentä ja varajäsentä. Muilla toimijoilla on yksi jäsen ja varajäsen. Neuvotteluissa on noussut esiin tarve sille, että vahvasti kaksikielisen maakunnan VATE:ssä on syytä olla myös nimenomainen ruotsinkielistä väestöä edustava jäsen ja varajäsen.

Alla olevassa taulukossa on mainittu tähän mennessä eri organisaatioiden esittämät ehdokkaat jäseniksi ja henkilökohtaisiksi varajäseniksi sekä esittelijäksi (Uudenmaan VATE:n alustava kokoonpano):

	Organisaatio / edustus	Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
1.	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Toimitusjohtaja Aki Lindén	Yhteyspäällikkö Janne Aaltonen
2.	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Hallintoylihoitaja Kaarina Torppa	Talusojohtaja Mari Frostell
3.	Helsingin kaupunki	Sote- toimialajohtaja Juha Jolkkonen	Elinkeinojohtaja Marja-Leena Rinkineva
4.	Helsingin kaupunki	Rahoitusjohtaja	Strategiapäällikkö

		Tuula Saxholm	Marko Karvinen
5.	Espoon kaupunki	Perusturvajohtaja Juha Metso	Terveyspalvelujen johtaja Sanna Svahn
6.	Vantaan kaupunki	Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen	Apulaiskaupungin- johtaja Jukka T. Salminen
7.	Läntinen Uusimaa	Kaupunginjohtaja Mika Sivula, Lohja	Kaupunginjohtaja Ragnar Lundqvist, Raasepori
8.	KUUMA -seutu	Kunnanjohtaja Outi Mäkelä, Nurmijärvi	Kaupunginjohtaja Jyrki Mattila, Hyvinkää
9.	Itäinen Uusimaa	Kaupunginjohtaja Jukka-Pekka Ujula, Porvoo	Kunnanjohtaja Tiina Heikka, Lapinjärvi
10.	Uudenmaan ELY	Ylijohdaja Petri Knaapinen	Johdon tukiyksikön päällikkö Reijo Koho
11.	Uudenmaan liitto	Aluesuunnittelun vastuualueen johtaja Merja Vikman- Kanerva	Hallinto- ja talousjohtaja Paula Autioniemi
12.	Ruotsinkielinen jäsen	Pelastusjohtaja Peter Johansson	Perusturvajohtaja Elisabet Kajander
	Esittelijä	Ossi Savolainen	-

Maakuntahallitus tulee antamaan VATE:lle suosituksen valita maakuntajohtaja Ossi Savolainen kokoaikaiseksi esittelijäksi. Maakuntahallitus on valmis antamaan Savolaiselle virkavapauden Uudenmaan liitosta, jos VATE valitsee hänet esittelijän tehtävään.

• **Jatkotoimet VATE:n kokoonpanon hyväksymiseksi**

VATE:n alustava kokoonpano lähetetään voimaanpanolain 6 §:ssä mainituille neuvotteluosapuolille hyväksymistä varten. Niiden on ilmoitettava 13.6.2018 mennessä Uudenmaan liitolle, mikäli ne eivät hyväksy saavutettua neuvotteluratkaisua.

Mikäli neuvotteluosapuolet hyväksyvät VATE:n kokoonpanoluonnoksen voimaanpanolain tarkoittamalla tavalla yksimielisesti, asettaa maakuntahallitus VATE:n ehdollisesti 18.6.2018 kokouksessaan. Mikäli voimaanpanolaki tulee voimaan, vahvistaa maakuntahallitus VATE:n asettamispäätöksensä.

Maakuntajohtaja tuo VATE:n asettamista koskevan tilanteen tiedoksi seuraavaan maakuntahallituksen kokoukseen 4.6.2018. Siinä yhteydessä arvioidaan VATE:n jäseniltä tarvittavan työpanoksen määrä ja muu tarkempi tehtävänkuvaus. Voimaanpanolain perustelujen mukaan lainsäätäjän tarkoitus on, että VATE:n jäsenet pysyvät edelleen nykyisten työnantajiansa palveluksessa, mutta käyttävät itsenäistä toimivaltaa maakunnan asioita hoitaessaan, eivätkä toimi nykyisten työnantajiansa edunvalvojina.

Asian taustat

Hallituksen lakiesitykseen (HE 15/2017) sisältyvän ns. voimaanpanolain 6 § mukaan maakunnan liiton hallitus asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) toimintoja luovuttavien organisaatioiden kanssa käytävissä neuvotteluissa sovitun mukaisesti. Maakuntahallitus ei voi käyttää asiassa omaa harkintavaltaa. Se joko toteaa syntyneen neuvotteluratkaisun ja asettaa VATE:n sen mukaisesti tai se toteaa, ettei neuvottelussa ole saavutettu

tulosta. Maakuntahallituksen VATE:n asettamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Asettamisesta on lisäksi ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

Mikäli neuvottelutulosta ei saavuteta kuukauden kuluttua voimaantulon voimaantulosta, siirtyy VATE:n asettaminen valtioneuvostolle, jolle valtiovarainministeriö tekee esityksen.

VATE:n jäsenet on valittava voimaantulon 6 § mainittujen organisaatioiden viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Lisäksi tulee ottaa huomioon tasa-arvolain säännökset. Maakuntavalmistelun näkökulmasta olisi eduksi, jos jäsenet edustaisivat tulevan maakunnan toiminnan keskeisiä osaamisalueita.

Kaikki toimenpiteet suoritetaan osana maakunta- ja sote -uudistuksen esivalmistelua. Kaikki päätökset ja suositukset tehdään ehdollisina ja ne tulevat voimaan vain, mikäli eduskunta hyväksyy keskeisen maakuntalainsäädännön (maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain ja niiden voimaantulon) kesällä 2018. Mikäli maakuntahallitus asettaa VATE:n ehdollisesti kesäkuussa jo ennen voimaantulon voimaantuloa, vahvistaa maakuntahallitus VATE:n asettamispäätöksensä lain tultua voimaan.

Maakuntajohtajan varamiehen ehdotus:

- Maakuntahallitus päättää yllä selostusosassa mainituin perusteluin
- merkitä tiedoksi Uudenmaan väliaikaisen valmistetoimielimen (VATE) asettamista koskevien neuvottelujen tilanteen sekä alustavan kokoonpanon
 - lähettää VATE:n alustavan kokoonpanon voimaantulon 6 §:ssä mainituille neuvotteluosapuolille hyväksymistä varten ja edellyttää että niiden on kirjallisesti ilmoitettava 13.6.2018 mennessä Uudenmaan liitolle, mikäli ne eivät hyväksy saavutettua neuvotteluratkaisua
 - velvoittaa maakuntajohtajan tuomaan VATE:n asettamista koskevan tilanteen tiedoksi maakuntahallituksen kokoukseen 4.6.2018
 - tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Vastuujohtaja ja valmistelija:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Päätös:

- Maakuntahallitus päätti yllä selostusosassa mainituin perusteluin**
- **merkitä tiedoksi Uudenmaan väliaikaisen valmistetoimielimen (VATE) asettamista koskevien neuvottelujen tilanteen sekä alustavan kokoonpanon**
 - **lähettää VATE:n alustavan kokoonpanon voimaantulon 6 §:ssä mainituille neuvotteluosapuolille hyväksymistä varten ja edellyttää että niiden on kirjallisesti ilmoitettava 13.6.2018 mennessä Uudenmaan liitolle, mikäli ne eivät hyväksy saavutettua neuvotteluratkaisua**
 - **velvoittaa maakuntajohtajan tuomaan VATE:n asettamista koskevan tilanteen tiedoksi maakuntahallituksen kokoukseen 4.6.2018**
 - **tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.**

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Otteen oikeaksi todistaa:

Helsingissä 22.5.2018

Petra Salmi
Arkistonhoitaja

Ilmoitus muutoksenhakukiellosta

Kiellon peruste

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta (Kuntalaki 410/2015 136 §), koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.